

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetéseket olcsó díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

Szerkesztő:

KÁDÁR FERENC

Felelős szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és cserepéldányok a szerkesztő címére (Csikszereda, Apaffy-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlár sora 20 fillér.

Városi közgyűlés.

Folyó hó 27-én délután három órakerrendkívüli közgyűlést tartott a városi képviselőtestület, a melynek tárgysorozatában a virilisek névjegyzékének összeállítására kiküldendő bizottság megválasztása és a piactér létesítéséhez szükséges ingatlanok megvásárlása, illetve a kötött szerződések jóváhagyása szerepelt.

A tárgysorozat első pontja kevés érdeklődést kellett, a városi tanács javaslatához senki hozzá nem szólott, s így egyhangulag kimondatott, hogy az 1914. évi legtöbb adót fizetők névjegyzékének az összeállítására dr. Szántó Samu, dr. Daradics Félix és Bálint Károly bizottsági tagok küldetnek ki.

A tárgysorozat második pontja azonban nagy érdeklődést keltett. A polgármester előterjesztette, hogy miért kellett a mostani közgyűlést összehívni. A mult közgyűlésen egy sajnálatos ballépés történt, ugyanis: Ő a polgármester elnököt azon a közgyűlésen, a melyen a képviselőtestület egyhangulag határozta el, hogy az öv. Adler Józsefné, Hajnód Ignác és a polgármester telkét megvásárolja.

Tekintettel arra, hogy az adásvételnél a polgármester, mint egyik eladó szerepel, s így érdekelt, azért hívta össze a város képviselőtestületét, hogy hozzon újabb határozatot a vele megkötendő szerződés tárgyában. — A Hajnód Ignác és az Adler Józsefné-éle vásárra pedig, minthogy azok szabályszerűen jöttek létre, a közgyűlés most már hozzá nem szólhat.

Mielőtt a polgármester elnököl székét átadta volna Jakab Ferenc tanácsosnak, igen röviden ismertette és kimutatta, hogy a vásár kö-

rül semmiféle visszaélés nem történt, az eladók csupán annyitért adták el, a mennyibe nekik került.

A közgyűlési tagok meggyőződtek arról, hogy a sokat hirdetett panamázásból egy szó sem igaz, ugy a város tisztviselői, mint az eladók, a lehető legjobb hűszeműen jártak el.

Jakab Ferenc városi tanácsos átvette az elnöklést s azután hosszas vita indult meg amellett, hogy az ügy levétesse-e napirendről, vagy a megelőző ülés határozatahoz a közgyűlés névszerűen szavazással hozzájáruljon-e, vagy sem.

A vitában részt vettek dr. Szántó Samu, dr. Csedő István, Dávid Ignác ifj., Orbán János, dr. Kovács Albert és dr. Gál József bizottsági tagok.

Voltak egyes bizottsági tagok, akik több jogási fejtegetés után sem értették meg, hogy egy képviselőtestületi határozatot, a mely több felebbezéssel van megtámadva, nem lehet egy újabb határozattal visszavonni és a felebbezés felterjesztését és a másodfoku elbírálást megakadályozni. Nem tudták megérteni, hogy ez újabb határozat csak egy szépség tapasz lehet arra,

az alaki hibára, hogy a polgármester az ő ügyében elnökölt és az újabb határozat csak az alaki hibákat elkövető tisztviselő ellen megindítható megtorló lépéseket fogja ki — érdemében azonban nem változthatja meg ezt a határozatot, a melyet a város képviselőtestülete nem szabályszerűen hozott, s a mely felebbezések folytán az most már a II. foku hatóság előtt fekszik.

A II. foku hatóság vagy helybenhagyja az előbbi szabálytalan közgyűlési határozatot, s akkor a vásár perfectualtatott, s azt megsemmisíteni semmiféle újabb közgyűlési határozat nem képes, — vagy nem hagyja jóvá a hatá-

rozatot, s akkor a vásár meghiusult, s ezt megkötni felsőbb jóváhagyás nemléteben vagy egyáltalán nem, vagy csak egy újabb szabályszerű közgyűlés keretében lehet.

Még is érdekeltséggel vádolják azokat a bizottsági tagokat, akik dr. Daradics Félix indítványára — mint többség kimondották, hogy dr. Ujfalusi Jenőtől a piactér részére telkét megvásárolják, s a korábbi gyűlés határozatát magukévá teszik.

A köznek önzetlen szolgálata máskor sem termett babérokat, mindég voltak és vannak, a kik a köz önzetlen harcosait támadásba részesítik, de hát aki a forumon működik, az harcokra elvan készülve, és ha a harcot tisztességesen vívja meg, a tisztességes munka egymagában is elégtétel és felemelő tudat.

Sajnálattal emlékezünk meg arról, hogy a közgyűlés alatt az egyes felszólalók között személyeskedő vita fejlődik ki és szinte megéri az ember azoknak az eljárását, akik a személyeskedéstől tartva, vagy egyáltalán nem, vagy csak ritkán látogatják a városi közgyűlést. A személyeskedések a városi képviselőtestületnek nivóját nemhogy emelnék, sőt csökkentik, s ezért ajánlatos volna, hogy az elnököl polgármester a személyeskedéseket a kezében lévő hatalommal jövőben megakadályozza.

HETI KIS TÜKÖR.

A esküdtzsek szárnyainak megtépeése után újabb teljes műveletnek leküdt neki a kormány, új sajtótörvény-tervezetet bocsátott ki, mellyel egyszersmindkorra le akarja rakni a maga megingathatatlanságának alapját. Mert kétségtelen dolog, hogy bár jelen sajtóviszonyaink egyben-másban javításra szo-

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRGÁJA.

A romániai csángók szomorú sorsa.

Irtá: Brassai Imre.

A moldvai csángóság.

Julian barát lelkesedése száll meg, aki elment Nagymagyarországot megkeresni és a keresztény hitre téríteni — a mikor a moldvai csángóság ügyét akarom ismertetni. Ha követte volna az a nép a szentéletű Juliának hívó szavát és eljött volna utánna az új hazába, akkor most nem volna távoli eszménykép a 30 millió magyar s nem kellene törni a fejünk az azon, hogy hogyan ne egyenek meg a körülvevő nemzetiségek.

Julian által állítólag megtalált Nagymagyarországot elsöpörte az idők vihára és a népek árja... A moldvai magyarság is haldoklik... Nemsokára tenetséges készül a Moldova és Szereth völgyében...

A Budapesti Hirlapban még a télen egy nagyon szép vezércikk jelent meg és onnan olvastam először — szeggyennel kell bovallanom — azt, hogy a mi tömegségeink: Moldovában, mily nagyszámu ősi magyar telepek vannak.

A határszálen nőttem fel, székely gimnáziumba jártam iskolába, de senkitől sem hallottam, hogy közel a legnagyobb elnyomatásban, idegen járom alatt véreink szenvednek... Borzasztó ez a mi nemtörődömségünk... És ekkor elhatároztam, hogy apostola leszek a csángó ügynek, ez érlelte meg bennem azon elhatározást is, hogy közel hozzájuk, Gyergyóvárosban kerjek lelkeszi állomást.

Kezdjük történetükön az ismertetőt.

A magyarok 840—894-ig tartózkodtak a mai Ro-

mániában (Atelköz). Távozásuk után a besenyők foglalták el helyüket, ezek közé jöttek 1066. táján a kunok, kik 1238-ig Románia birtokosai voltak. Királyaink közül IV. Béla vette fel Kunország királya címet. Kunánia a tatárjárás idejében elpusztult; a kunok egy része — jász, kun, palóc — Magyarországra telepedtek, de Oláhországban is maradtak kunok, ezek maradvékai a csángók. Mi történt a besenyőkkel? Nevüket őrzi egy sereg helységnevű hazánkban. A hagyomány szerint a Bálványos körüli székely községek közül: Peselnek, Felsőtorja, Karatna és Volál egészen a Szentlélek részben besenyők telepe, de az egész vármegye lakosai közt is sok a besenyő. Emlékeink szerint a csíkiak közt sok kun telepes volt.

Erdély határa egyházi tekintetben csaknem mindig, politikai tekintetben többnyire a Kárpátonkon túl terjedt. E homályos időkre sok világot verhetne a milikovai püspökség története. Milkov püspöki székely a fogarasi havasok tövével kifolyó Olt közepében, a kis Milkov vize mellett feküdt. Itt — Jerney szerint — a magyaroknak jelentékeny városuk volt. E püspökséghez tartoztak azon területek, melynek vizeit az Oltba szakadtak, Moldovából pedig a Szereth folyó és mellék-vizeinek környéke. Adat híján nem tudjuk, hogy vajon ezen órégi milikovai püspökséget újította-e fel Róbert esztorgomi érsek. Amikor 1227-ben az ifjabb királylyal (IV. Bélával) a Havasföldön járt. Az érsek, mint a szentek legátusa a kunokat az egyház közösgébe — megtérítvön őket — felvette s legbuzgóbb munkatársát Teodorich dominikánus perjel a kunok püspökévé rendelte, mit a szentazás is jóváhagyott. Tehát nagyon valószínű, hogy a mostani csángók ősei az akkor a keresztény vallásra térített kunok és besenyők. 1218-ban II. Endre a kültzött német lovagok helyére Brassó vidékre (Hétfalu, Apáca) csángókat telepített, kik szintén a moldvai csángókkal egy faj-

képező kunok lehettek. A határszéli székek (Csik- és Háromszék) lakosai, a meddig a történet világánál visszatekinthetünk, állandóan összeköttetésben voltak ezen rokonsággal, a ki- és bevándorlás folyton tartott közöttük.

1241-ben a tatárok a türésvári és radnai szorosokot át Erdélybe törtek s ujjukban a csángó telepeket is elpusztították. Ekkor tűnt el egyszersmindkorra a föld színéről a milikovi székelyegyház és székely város is. Valamint a székelyek a Hargita és Kárpátok közé menekültek a pusztító vihar elől, epp ugy a csángók is a Kárpátok közé menekülve vártak a rettenetes vihar elmulását, amely után, mint a székelyek, ok is újból életre keltek. A tatárok által elpusztított területekre az Alduna felől 1247-ben oláhok kezdettek bevándorolni és elhatalmasodni, kik kezdetben magyar fenhatóság alatt állottak, de lassankint mind jobban jobban függetlenek lettek IV. Kun László szerencsétlen kormányja idején s mikor a székelyek 1346-ban végleg kiverték a tatárokat Moldvából, Bogdan Vajda Máramarosból kivonult Moldvába és ott egy másik oláh fejedelemséget alapított a megmaradt kevés számu csángóság által le nem foglalt területeken. Ekkor az oláhok még mindig magyar fenhatóság alá tartoztak.

1382-ben a pápa Nagy Lajos kerelmero Milkotól deire Curtendo-Argus fejedelmét székelyen újból püspökséget létesített egy időben a campuljong kolostorral, melyet magyarországi dominikánusok laktak. Ezekből az adatokból tehát világosan megállapíthatjuk, hogy Moldvában a csángók az oláhok, mit bizonyít az is, hogy Moldvának völgyeiben a logtermékenyebb földeket lakják és tisztán földművelő nép, míg a románok ott is a hegycsúcsok között húzódtak meg és pusztorog. De a hegemóniát a beözönlött nagyszámú oláhossággal szomban nem tudták fenartani és lassankint a vajdák hatalma alá kerültek, mindazonáltal nem mint

és szegényeinek bizonyítvány csatolando. — A tanítás f. é. november 15-én kezdődik s öt hónapon át tart. A szerzett tudásról miniszteri biztos jelenlétében történt vizsgálaton tesznek tanúságot, melyről bizonyítványt kapnak.

Meghívó A csíkszeredai rom. kath. főgimnázium tanári kara és ifjúsága 1913. évi november hó 9-én a 10 órai szent mise után a tornateremben Szent Imre királyi hercegnek, a magyar ifjúság védőszentjének tiszteletére nyilvános ünnepet rendez. A tárgy-sorozat 11 érdekes számból áll.

— **Tusnádfürdő R. T. Alapítótájjal** e hó 28-án tartott értekezletükön meggyőződve mindinkább arról, hogy a R. T. összehozatala végett megalkotásának országos szervezett expositurák, nagy számu tisztviselők, évi 20–30 millió kor.-val dolgozó országos terjedelmű Intézetek, Tárulatok, Szövetkezetek támogatásával; sőt külföldi tőke hozzájárulása mellett, szóval a legkevesebbetbőb auspiciumnak között a R. Társaságot rövid időn belül megvalósíthatja; megteszt minden lépést annak megvalósítására. A szétküldött több ezer Aláírásiivel a legszebb reményekkel várja vissza. Az alábbiak közléseivel is tisztelettel felkérjük a magyszabásu ügy és üdvös intézményre az érdeklődők figyelmét.

— **Bogdánovics holtestét megtalálták.** Szeptember hónap első hetében Bogdánovics Lucián karlócai páttriárka egy magános kiránduláson eltűnt a taueri alpok meredek szakadéki között. Hetekig hiába keresték a löpapot, csak ruhájának egyes darabjait találták meg Gastein mellett, az Ache rohanó vizében. Budapesti rokoniak és az osztrák hatóságok egyik expedíciót a másik után vezették a páttriárka felkutatására, de mert a holt testet nem találták, az ellátás után, vasárnap este Gastein szomszédságából azt jelentették a hatóságoknak, hogy a páttriárka holttestét az Ache egyik hídjánál megtalálták. Egy újabb expedíció, melyet a páttriárka rokona, Dr. Vasziljevit Emil budapesti ügyvéd vezetett, akadt rá a holtestre a hid cölöpéi között.

— **Az apacadelektlv.** Kolozsvárol írják A Mariannban, a nemrég épített leányiskolában és internátusban hónapokkal ezelőt löpásoknak jöttek nyomára. A növendékek szekrényéből mindnap pénz, vagy ékszer veszett el. Ekkor határozat el magukat arra, hogy a tolvajnak espadát állítanak az apacafőnöknek egy hatalmas szekrényt állított be az internátusi folyosón levő szekrények közé. Az új szekrényt megtöltötték könyvekkel s a szekrénybe egy apaca bujt el. Gondoskodtak természetesen arról, hogy a szekrény kénjükkal legyen ellátva, melyen keresztül a szekrényben levő apaca detektív mindent láthatott. Három nap mulva, egy délután, mikor a folyosók üresek voltak, megjelent két növendék és nyitogatni kezdték a szekrényeket. Ekkor ugrott elő az apaca s tetten érve őket bevitte az apaca főnökökhöz. A löpök időrőle nagy riadalmat keltett. A tanári kar szombaton konferenciát tartott s a két megtévedt leányt, a kik kolozsvári jóeszládok gyermekei, kizárták az intézetből.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítem, mindazon szülöket, kiknek óvodaköteles gyermekeik vannak, hogy az óvoda f. évi november 6-án megkezdődik. Beíratási díj: jómódú szülök 4 koronát, szegényebb sorsu szülök 2 koronát fizetnek. Tamás Mariska óvónő.

— **Kántorváltászt Remetén.** Mint Remetéről jelentik lapunknak, október 30-án meg volt a kántorváltászt. A magas díjazásu főkéntori állásra huszonnyolc pályázattal érkezett be és a 26-án vasárnap tartott próbaéneklésre 16 pályázót jelent meg az ország minden részéből. A pályázók hatalmas tömegéből egyhangulag a következő három kántor választotta meg a nép: Első helyre Borbáth Albertet, másodiknak Krajcsovicst Józsefet és harmadik helyre Schmidt Ferencet. A három jelölt közül fogja kinevezni a püspök ur ömagyémeltősága a kántort és ezzel a régóta húzódo főkéntori állás betöltése végre befejezést fog nyerni.

— **Színészeti Szépvízen.** (— Saját tudósítónktól. —) A szépvízi közönség élénk támogatása mellett kezdte meg körülbelül 15 esteire terjedő vendégjátékát a Tompos Péter igazgatása alatt álló ujra szervezett színtársulat. A 18 tagból álló társulat lelke: Kósa Rózsai a primadonna, ki kellemesen csengő hangjával, szép láncával, izléses játékkal rászól a közönség elismerésére, amivel a közönség nem is lukarkodik. Mellő partnere Szilágyi Béla, a szépvízi közönség régi ismerőse és kedvence. Az együttesből kiválnak még: Tompos Péter és Tomposné, Tiszai Jenő, Szilágyiné, Ballagi Andor, Várady R. E. héten lejátstták Fall Leo operettjét: „A jökdévi paraszt”-ot, Molnár Ferenc „Farkas”-át, Huszka és Martos „Aranyvirág”-ját, Herceg Ferenc „Gyurkovicst lányok” című színművét, Bakonyi „Cigányprimás”-át és Eysler „Asszonyfaló”-ját. A jól

megválogatott műsor és a nivős előadások meglehetősen vonzák a közönséget, melynek támogatását a társulat buzgó igyekszik kiérdemelni. Reméljük, hogy a „szépvízi” végzetével a közönség és a társulat kölcsönösen meg lesznek egymással elégedve.

— **Népszerű tudományos előadások** (szabadlialcális előadások) szervezte. Az Országos Szabadoktatási Tanács Kassai Lajos főgimn. igazgatóhoz október hó 10-én a következő leiratot intézte: Nagyságos igazgató ur! Ha a csíkszeredai r. kath. főgimnázium tanárai a helyi értelmiség más tagjainak közreműködésével akar a csíkszeredai Kaszinó, akár a r. kath. Öltőegyesület, vagy esetleg az E. M. K. E. csíkvármegyei fiókjának közművelődési munkásságának keretében szabadoktatás körébe tartozó előadás-sorozatot, vagy tanfolyamot szándékoznak rendezni és az állami segítségre igényt tartanak, azok a mellékelt bejelentőveket egyikén az illető szervezett elnökével által a Tájékoztató kiválnalmok figyelembevételével és a megfelelő rovatok pontos kitöltésével folyó hó 30-ig az Országos Szabadoktatási tanácsoshoz tiszteletdíjra való előjegyzést végett bejelentendők. Budapest, 1913. október hó 10. Kiváló tisztelettel: Dr. Jancsó Benedek ügyvezető alelnök. Pályi Sándor titkár.

Ennek folyamán képen a csíkszeredai Székely Társaság kebelében f. évi nov. 30-tól kezdődőleg 1914. márc. 22-ig kétéltentek, vasárnap d. u. 5 óratól a főgimnázium tornacsarnokában a következő előadások tartanak a nagy közönség részére:

1. Dr. Elthes Gyula vm. ársz. ülnök: Népjóléti intézmények 1913. nov. 30. Kádár Ferenc főgimn. tanár: A közpiskola reformja. 1913. nov. 30. 3. Dr. Imets János ügyvéd: Az esküszékű eljárás módosításai. 1913. decz 14. 4. Buszek Gyula főgimn. tanár: A Balaton. 1913. dec. 14. (Veitett képpel). 5. Dr. Dávid László ügyvéd: A váltó. 1913. dec. 28. 6. Brassai Károly főgimn. tanár: Rafael festészete. 1913. dec. 28. (Veitett képpel). 7. Páll Ferenc képezdei tanár: A rádium. 1914. jan. 11. (Demonstrációval). 8. Kiss Ernő főördőtanácsos: Gazdasági kérdések. 1914. jan. 11. (Veitett képpel). 9. Kádár Ferenc főgimn. tanár: Nyelvészeti kérdések. (I–II.) 1914. jan. 25. 1914. febr. 8. 10. Venczel József főgimn. tanár: Léghajozás és repülés. 1914. jan. 25. (Veitett képpel). 11. Ágner Béla főgimn. tanár: A Székelyföld népraja. 1914. febr. 8. (Veitett képpel). Dr. Sándor Gábor ügyvéd: Az arany és ezüst valuta gazdasági értéke. 1914. febr. 22. 13. Szilávi Ferenc főgimn. tanár: Alkoholizmus. 1914. febr. 22. (Veitett képpel). 14. Ébner Sándor képezdei tanár: Az elő világ apró építészeti. 1914. márc. (Veitett képpel). 15. Dr. Kovács Gábor v. főjegyző-helyettes: A társadalom fejlődése. 1914. márc. 8. 16. Dr. Ujjfalusi Jenő polgármester: Városfejlesztés a Székelyföldön. 1914. márc. 22. 17. Hjj Botár Béla ársz. ülnök: Az elhagyott gyermekek védelme. 1914. márc. 22. A tájékoztató 4. pontja így szól:

„Az előadásokról megköveteltetik, hogy azok ne már kinyomatolt és beszerezhető előadások felolvasásából álljanak, hanem az előadónak saját tudásából merített önálló előadása legyen. Az előadó az előadást ne kéziratából olvassa fel, hanem szabadon adja elő. Éppen ezért kerülendő a meg sokhelyen használatos *felolvasás* elnevezés is.”

Egyelőre ennnyit tartottunk szükségesnek általános tájékoztatóul közre adni, s hogy a közönség figyelmét jólre föl hívjuk e jelentős szocialis lépésre. Az egyes előadásokról a maga idejében majd küldünk figyelemzétöket.

Tudatom a nagyerdemű közönséget, hogy 1914. év február hó 1-én fényképészeti műtermem Brassóba helyezem át, méltis az eddigi fénykép árakat 20 százalékkal leszállítottam. Itt létem hátralévő lodeje alatt is azon fogok láradozni, hogy a nagyerdemű közönség teilszését és bizalmát mindenkorra kiérdemeljem. Szives pártfogást kér: Barbura János fényképész Csíkszereda.

IRODALOM.

Földes Zoltán könyve: *A magyarságért!*

Nem rég hagyta el a sajtó. Rákosi Jenőnek van ajánlva. Tizenhat elbeszélést és egy verset tartalmaz. Külső formája tetszetős. Ára 2 korona. Ennyit lát rajta az ember — kívülről. Érdemes azonban ezt a könyvet különösen *neki*, csiki nemzetnek, betűlről is megvizsgálni, nemcsak azért, mert aki írja közülünk való, a mi vérünk, nemcsak azért, mert rólunk, a mi földünkön, a mi levegőnkön van szó benne, a mi sohajaink szállnak ki elégükön zöngéjű soraihoz, a mi magunk sebei szakadoznak fel benne ottan-ottan, de érdemes kiáltékpen azért, mert aki írja — igaz írő ember. Iró ember, aki nemcsak azért veszi a tollát

kezébe, hogy sorokat rójon, de aki ír, mert írnia kell. Mert vannak gondolatai, amik ki kívánkoznak. Vannak érzései: melegek és mélyek, amiknek a hurja benső rezgéstől rezeg.

Ir az írójuk úgyan, ahogyan csak azok írnak, akikbe bele van plántálva az a *belső nagy muszáj*, amely hangot kér magának látára a *hollosáarki buscsók* tarka lömegeinck, csiki bércek levevár kincseinek és meglátat mindent, ami szép és rejliköz ott... a *„Nagy hegyek mögött.”* Es e meglátások, e betűlről kikívánkozások — minden írásoknak e kétös örörszála — igaz magyarán szólnak hozzánk, megértő nyelven a megértőkhöz. És aki nem veszi a kezébe Földes Zoltánnak e köletét azzal a bizonyos *bagyad* mosollyal, amely fanyar lekcisínylésével annyi nemes magyalmat és nyiladózó teléséget elhervasztott már — találni fog benne még sokkal többel, mint amennyit mi itt meg tudánk éreztetni.

Halljátok csak magát az *„Előjáró beszédet!”* „A magyarságért!” E cím alatt gyűjtöttem össze a Budapesti Hirlapban és másutt megjelent — hazafias irányu — dolgozataimat.

Esztendőköm át állottam a végeken, mint a magyar nemzeti gondolat legkisebb vitéze, harcos kedvel, dalos lélekkel. Az egyik nap kezembem villogott a fajszeretet pallosa, a másikon a fölajzott hegedőt kaptam a karomra és élénkelgettem a végeknek uj énekét...

Mert, hej, más szellők fujdogálnak ma a keleti határon! Az őrtálló székely riadtan tekint szét Presekától Predealig... Zugnak az ösényenyeken. A vadgalamb panaszosabban búg a véghegyekben...

A szemlélődő igric bánatosan pengeti a hürt... Ámde ezenközben nem kerüli el figyelmét a szendülő uj élet, melynek kedves csirái szemmeláthatóan sarjadoznak. Azonegy időben, midőn a veszedelem nőttön-nő, a szebb és boldogabb jöendő reménye is fölcsillan. E vizaslaló mozzatan örömkönyt csal a hegedős szemébe; elpengeti hát a jöendő dalát is... Az a népekét vezírő hatalmas Isten meghallgatta a szót: Emlékezzél meg, Uram rólunk népedhez való jökedvből; látogass meg minket a te szabadításoddal. (Jósz. zsolttár, 4. v.) Meghallgatta. Jön. A dalmondó hall, lát... És mint az elegiaköltő, a siralom végzetével megvigasztalódik, vidámabb dalt dalol.

Az énekmondó különben nemcsak a végekről zengede. Előrvendezi, vagy elkeserügi mindazt, amit szive-szeme lát és ami előkívánkozik merengő, elméledő lelke világából... A papírosra tett sorok egy hazafiasan érző szív meglátásai, ötletei, elgondolásai. Az elhívalott, nagy nemzet multjéért rajong, jövényéért vív, reménykedik és dalol az alázatos énekmondó. Aki emberszólóban alázatos, de magyarságára büszke, — és dacos turánimódra, hátrazeggett lövel, elszánt akarással, süvölti a jelszót testvér és ellenség felé: „Mindent a magyarságért, mindent a hazáért!”

Ennél szebben és méltóbban nem tudók mi jellemezni e kis művet, amelyet íves most igaz melegséggel ajánlunk olvasóink szives figyelmébe. Kapható a szerzőnél: Gyergyóremetén.

TARKASÁGOK.

Mozl-esték. Már vagy két hét óta hallgatunk a fentiri címen eszközölni szokott megjegyzéseinkkel. S ennek töbfbéle oka van. Jelesem: az ember sokszor jobban teszi, ha hallgat, mint ha beszél. Ez régi aranyigazság, mindahogy minden igazság arany szokott lenni. Ekörül legföljöb egy hiba van: a fémek e sárga képu királya igen ritka. Másodsor: az embernek nem nagy kedve van visszacsakélezni arra, ami neki kellemetlen volt. Hiszen elég bajunk, hogy a szenvedés az emlékezetben is fáj. Már pedig vagy két mozi-estén a térdünk összeverődött a terem alacsony hó- vagy magas hédgölkötöl. Azonban tán ez se akkora baj, mint mikor az embernek egyszerűen nincs módjában a maga helyén lázni. Mert bizony az is megesik némelykor, hogy egyik másik szék elvándorol szokott helyéről oda, ahová bizonyára nem szánta a rendezőség s így egyáltalán meg se kaphat. Ez csak igénytelen megjegyzés akar lenni, de ami most következik, az már komoly beszéd. mert a *„Pompai utolsó napjai”* (így írjuk, mert a Bulwer regényének ez a címe, s ha már utánna készült a film, akkor meg a gyáriól se indokolt eljárás Pompei végnapjait emlegetni) kiemelkedő kép-sorozatot vetítenek vásznonra. Azonban ez is csak egyetemi benyomás itélkezése. Vannak ugyanis olyan kedélyek, akik csöppet se hatódtak meg a római élet e színes vetülettelől. Igaz, hogy ezek is csak éppen olyan egyéni állapotok, mint amennyire szubjektív az előbbi vélemény. De érdekes tükre annak, mennyiféle az emberi szem látása és a fellogások árnyalata. Bármilyenek is legyenek azonban az esetleges megnyilatkozások a *Pompai utolsó napjai* mégis csak olyan pompás tableaukat varázsol elhibék egy összeomlott világ erős lüktetésű életéből

s egy világraszóló természeti tünemény megrendítő színeiből, hogy annak megszerzése és bemutatása csak dicséretre válik a mozi igazgatóságának. Bizonyára meg is volt belőle a kívánt kasszasiker, mert mind a négy előadáson igen sokan vettek részt. S hogy nem ok nélkül járta be már diadallal és a felvétel a felvilágot, az és szorult ami megállapításunkra. Egy azonban bizonyos. Aki a regényt ismeri, érezhette, milyen más az a hatás, amit annak olvasásakor átélt, mint a mozi-képek hatása. Mi sose érteük a mozi szegénységét gazdagsága ellenére is annyira, mint éppen e nagy stílus képek szemléletkor. Ennek magyarázata szavakra szintén nem szorult. Érdekes különben, hogy akkor kell e sorokat ide vetnünk, amikor vastag betűkkel kiált felénk az újságokból: „Bömböl a Vezuv”. Veszedelemes a morajlás s a Vezuv kráteréből időnkint sűrű füst gomolyog elő. A beszervezőtűriumból át jelentik, hogy a tűzhányó kitörni készül. A köröskörül fekvő helységek népe messze vidékekre vándorol.

Sajtóhíba. Egy vidéki lap nagy viharról emlékszik meg a napi hírek között. A korrektor álomsága folytán aztán így jelent meg a hír egyrésze:

A villám két helyet is becsapott. A szülőkhöz nagygyűrt okozott. A közrekedés több helyen lennakedt.*

A címek és kinttétések ellen. Hajdumegye tudvalevően átiratot intézett a törvényhatóságokhoz, hogy csatlakozzanak a címek és kinttétések ellen indított mozgalomhoz. Hajdumegye átiratával a napokban foglalkozott Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága. A közgyűlés a határozatot a függetlenségi párt indítványára óriási többséggel magáévá tette és felír a képviselőházhoz a címek és rangok ellen.

Lehetetlen. Egy egyéves házasság szülőit megakartá lenni azon örömlirel, hogy kis fiuk született. A távirat így volt:

„Tegnap este 10. fiunk született”.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Többeknek. A Tusnádfürdő részvénytársaság ügyét részletesen ismertettük több alkalommal és ezért a Közönség köréből rovatban ezt a témát tárgyzó közlemény közzétételét többé nem engedjük meg. Szerk.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Tekintetes Szerkesztőség!

B. lapja ez évi 43-ik számában a „Bíró József” aláírással megjelent sorokra megjegyzéseim vannak.

1. Ha Bíró József hozzájárul, nyilvánosságra hozom a helybeli iparos (kereskedő) tanácskötés Mulasztási Naplójának ötünk által vezetett, hiteles mulasztási jegyzékét. Ebből kétségtelenül megállapítható a), hogy az összes iparos-mesterek mulasztattak-e, vagy csak jó néhányan? tehát iparosok és nem iparosság; b), hogy ki, hány órában vonta el tanoncát az iskolától és emiatt hány ízben lett kimutatható megbüntetés céljából s hány ízben nem, tehát gyakoroltunk-e méltányosságot vagy nem? Megállapítható továbbá c), hogy tulajdonképp a tanoncmegtartás keserű gondolatára ki, kik adtak az alapokat? d), hogy az „iparosgyámolítás” szüksége csakugyan fennforog-e vagy nem az iskolai rend érdekében? f), hogy az igazgatóság mennyiben rabja a s-oka foglalt betűeknek? és hogy azok a városunk toronyórájáról vett „5”

perces mulasztások olyanok-e vagy nem olyanok, amelyek 1/4, 3/4, sőt egy órát tesznek ki? g), hogy jogose egyáltalán az „iparosság” felzudulása, történeti méltányosság vagy nem? h), hogy jogosult-e a rend-követelés vagy nem? Vagy az az igaz, hogy az „én kenyere nem járjon senki iskolába.”

II. Bíró József hozzájárulásával készségesen közlöm az ez évi tanonc összeírását is. Ebből meg lehet tudni a beírások egybevetése után, hogy kik nem iratták be máig sem tanoncokat, kik tartnak próbaidőre fiukat a miniszteri rendelet ellenére.

Egyszóval a két írat kísüti: ki írka a levegőből és alapos okok miatt? Ezekre való tekintettel kérem kell a tek. szerk.-et: adjon alkalmat Bíró Józsefnek a jelen soraimba foglalt nyilatkozat megtételére. — Lássuk, hol az igazság?!

Kajtsa József,
iparisk. igazgató.

* E rovat alatt közléseket felelősséget nem vállal a Szerk.

Pályázat.

A csikszentmártoni újonnan szervezett kántorságra a róm. kath. egyháztanács pályázatot hirdet.

Vavadalma: 1000 kor. kepevaltság címen a közbirtokosság pénztárából félelvé utólagos részletekben. 2. Stóla 250 kor. 3. Kanonika, 9 hold 108 négyszögöl szántó, négy terü szénát termő kaszáló: 200 kor. 4. Ájtatos alapból 50 kor. 5. Díszlakás: 2 szoba, 1 konyha, kamra, pince, új sütőház, csűr, istálló, sertés és majomsárgól, veteményes kert. Összes jövedelme: 1500 korona.

Kötelesege: 1. Az összes kántori leendő pontos végzése szakszereven, melyben szükség esetén a harangozó-sekrestyés segítkezik. 2. Az állami iskolában a hitoktatót rendkívüli elfoglaltsága esetén, a hitoktatót helyettesíteni a Nagyn. Püspök ur beolgozásával. 3. A csikszentmártoni r. k. dalárda vezetése. Vasárnap d. e. 8-9-ig az ifjúsági énektanítás. 4. A hívek somlyói búcsúra vezetése a harangozóval felváltva.

Pályázhatnak okleveles kántor-tanítók, kiknek jó képzettségük s gyakorlatuk van. A pályázók kötelesek f. év nov. 16-án saját költségükön a nagy misére, kántori próbára megjelenni. E napig a pályázat beküldendő alattírhoz Az állás kinevezés után elfoglatandó. Csikszentmárton, 1913. okt. 26-án.

Vilman Géza
plébános.

Sz. 977—1913

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszentmártoni kir. járásbírósnak 1913. évi V. 405/1. sz. végzése folytán Dr. Márton Gábor ügyvéd által képviselt ifj. Virág Mihály végrehajtató részére Geréd János végrehajtást szorvott ellen 42 korona tökéletesen s jár. erejéig elrendelt kiegészítési végrehajtást folytán alperestől lefoglalt és 800 koronára becsült ingóságokra a csikszentmártoni kir. járásbírósg 1913-ik évi V. 405/5. számú végzésével a további eljárás elrendelhetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatóság követelése erejéig is, amennyiben azok törvé-

nyes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Csikszentmárton községben leendő megtartására. határidőül 1913. évi november hó 10 napján délután 2 órája kikiáltatik, a mikor a bíróság lefoglalt 8 drb. marha s egyéb ingóságok a legutóbbi ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsúrón alul is el fognak adatni.

Felhívattak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelést megelőző kiegészítési jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás koráiban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvül ki nem tűnik, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulír kiküldöttül írásban beadták, vagy pedig szóval bejelenteni elne mulaszták.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Csikszentmárton, 1913. okt. 28-ik napján.

Ambrus Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 6033—1913. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A csikszentmártoni kir. járásbírósg mint tkvi hatóság Dr. Sándor Gábor ügyvéd által képviselt ifj. Gergely Károly és neje sz. Kenese Róza csikszentmártoni lakosnak Kőrödi Lajos (lakatos) tunsági lakos elleni végrehajtás ügyében végrehajtató keresére a végrehajtási árverést 123 kor. s jár. erejéig a csikszentmártoni kir. járásbírósg területén levő Tusnád község határában fekvő a tunsági 4325. sz. tkvben. A. 10044. 10045. hrsz. ingatlanból Kőrödi Lajos 1/4-od részére 406 kor. 50 fill. a 3369. sz. tkvben. 4133. hrsz. ingatlanra 24 kor. 7390. hrsz. ingatlanra 10 kor. 8449. hrsz. ingatlanra 13 kor. 10236/2. hrsz. ingatlanra 118 kor. 10070. hrsz. ingatlanra 43 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeli. Az árverésre határnapul 1913. évi november 4. napjának d. e. 9 óráját Tusnád községhezához tűzi ki. Árverezni szándékozik tartozni minden egyes ingatlan kikiáltási árának 10 százalékát, mint bánatpénzt készpénzben vagy övadék-képes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni.

Vevő köteles a bánatpénzt az általa ígért vételár 10 százalékáig nyomban kiegyesíteni, mert ha meg nem tenné ígéréte figyelmen kívül marad s a haladéktalanul folytatandó árverésen részt nem vehet.

Az ingatlan a kikiáltási ár 2/3-nál alacsonyabb áron el nem adható.

Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számítandó 15 nap alatt a másodikat ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5 százalékos kamatokkal együtt a csikszentmártoni kir. adóhivatalnál mint letétpénztárnál lefizetni. Vevő köteles az ingatlant terhelő és az árverés napját követőleg esedékes adókat és átruházási illetékeket viselni.

A tkvi hatóság vevőknek a veteli bizonyítványt az árverés jogerőre emelkedése után fogja kiadni mikor is a megvett ingatlan birtokába léphetnek, de a tulajdonjogot javukra csak a vételár kamatainak teljes befizetése után fogja bökbebelezni.

Ezen árverési hirdetmény és feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírósg, mint tkvi hatóságnak és Tusnád község előljárásságnak tekinthetők meg. Az elrendelt árverést a fenti tolelkjvkben 3649—1913 tkvi az. követelesére vonatkozóan feljegyezni rendeli és a Csikszentmártonban megjelenő valamelyik boti lapban közzétenni rendeli.

Jelen kérés költségét 20 kor. 30 fillerben végrehajtást szorvott terheire megállapítja.

A kir. járásbírósg, mint tkvi hatóság.

Csikszentmárton, 1913. július 31.

A kiadmány hitelevél:

Márton Sándor,
kir. bír. jz.

Ramonczay Sándor,
kir. tkvvezető h.

Értesítés!

Még a mult iskolai év elején jelent meg Csikvármegye térképével, leírásával ellátott tökéletes s kifogástalan

Csikvármegyei IRKA

mely a szakközégek teljes elismerésével találkoztunk első megjelenése percében. A cimlap hátsó oldalán Csikvármegye teljes térképe van a legújabb beosztással megrajzoltva, tisztán olvasható helység, hely. tolyók és határok megnevezésével. A cimlap belső oldalán Csikvármegye rövid földrajzi leírása, szor. zótábla, iskolai- és egészségügyi szabályok. Az irka papírja elsőrendű, 8 lapból áll, vonalazva diklandó, számtani és szépírási minta szerint. 2 fillér drb.-kint, nagy ára: 50 ezer vételnél olesób Jóságát misem bizonyítja jobban, mint az 1 50 ezer darabkelt el. év alatt Kapható a kiadó tulajdonosnál Csikszentmárton:

Minta-füzeteket kívánatra ingyen

Szovoboda Miklósnál, hol mindenem iskolai tankönyv felszerelés és nyomtatvány kapható.

Tűzfavágás.

Értesitem Csikvármegye igen tisztelt közönségét hogy

BENZIN-MOTOR

fűrészemmel bármily kevés mennyiségű tűzfát is — úgy helyben, mint vidék — felvágok. Gépemet házhoz szállítatom és kiváncsi a felfűrészelt fát felaprítatom és elrakatom.

Zöldy Lajos,
Csikszentmárton.

Telefonszám: 23.

Levélpapír

újdonságok Szovoboda Miklós könyvkereskedésében Helyben

A jelenkor legújabb kályhája VERSENY NÉLKÜL.

Perpetuum egyetlen hazai barna-szénre fűthető folyton égő kályha

Legtakarékosabb fűtés.

Teljesen szagtalan! Éjjel-nappal egyenletes kellemes meleg! Pontos szabályozható hőmérséklet! Nincs korom! Nincs salak! Nincs por! Nincs kezelés! Ezenkét csak egyszer kell befitetni!

Hirsch és Frank,

Budapest—Sálgótarjánl gépgyár és vasöntő részvénytársaság. Budapest, VI. kerület Aréna-ut 128.

Mindenki muzsikálhat

WÄGNER „Hangszer-Király”

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON: József 71.

Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
Csodaréztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsvuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc részére 10 korona. Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona. Javítási szakműhelyek! A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem s érdemkeresztet kiténtetve. Fényképes arjegyzék ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner” névre és a 15-ös házszámra. 839—III.

PARFUMERIE „HEZ” ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, kötszereseti cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-u. 13.

Reklámunk óriási eredménye

ujabb reklámakcióra üztbűz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyainkatunk:

1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)

- 1 drb. üvegtégely francia arc- és kézfinomító
- 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantín (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol pouderpapír
- 1 csomag dr. Heider-féle lógpor
- 1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Maria Farina kölnivíz
- 10 drb. szekrény-, ruhaillatósító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközöztetnek utánvét mellett. Négy koronán aluli megrendeléseknél portómentesítést céljából célszerű a pénz előre beküldeni (lehet bélyegekben is), így a portó 50 fill. utánvétele szállításnál 84 fill. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőnek kívánságra ingyen és bérmentve küldjük.

Mama legjobb és legolcsóbb sörök csak a

Sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gál Ferenc

— gőzsörgyára Csíkszeredán. Telefonszám 36. —

Értesítés! A n. é. közönségnek szives tudomására kívánom juttatni, hogy a közeledő Hallowallottak ünnepére gyönyörű kivitelű **Sírlámpákat**

rendeltem. Színek: fehér és rózsaszínek lesznek, úgy hogy azokat már jövő hó 15-ik napján üzletemben megvásárolhatók lesznek, különösen felkérem a n. é. közönségnek szives figyelmét arra, hogy ezek a lámpák tartósak, sok gyertyát megtakarít, nem kell mindig gyújtani a gyertyát, ha szél kifújja, hanem szépen ég mint egy villany lámpa világítási módozat gyertya, vagy mécsessel történik. Tisztelettel:

POTOTZKI ANDOR

Szemere László madártani állomása

CSIKZSÖGÖD.

Elvállalja madarak kitémését a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madár-tómészet

KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ár: 2-40 K.

Mesterséges lészekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárok megölésére célszerű kihelyezni.

Butor

olcsó bevásárlási forrása Csíkszeredán Rákóczi-utca (Hajnódi József vendéglős) helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellékeket.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvegje 1 korona, postadíjjal 1. 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior

híntőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzizadást. 1 doboz 1 K, postadíjjal 1.40 K 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész

hizlalásra legalkalmasabb (40% foszforeavat tartalmaz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizlalási súly érhető el. Alkalmazható azontelül baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4/4, kiló ára. mely hónapokig elég 5 kor. 80 fillér utánvétellel bérmentve. Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett küldi:

Dr. Flesch E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Mátrai Ignác

órák-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csíkszeredán.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezeti

Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktárvalódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekélyesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszereszi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak!

—: Pontos kiszolgálás!

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, pipereszappan, kozmetikai, arc- és kéz-ápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába vágó cikkeit a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent

„ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTESSITŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ” illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben.

Budapest, VIII., Losonci-utca 13/hz.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ösforrás”

SÖR

Egyedüli elárúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDÁBAN

özvegy Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktárt tartok mindennemű

Cserépkályhákban!

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádak és hurokoltok kirakását fajenc porcellánból és minden szakmába vágó dolgokat pontosan és lelkiismeretesen eszközölök. Vidékre is kellő felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICHNA REZSŐ és VEJE cégnél Csíkszeredában.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni Kölnivíz szappant

ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég képviselője

Holczer Emil Zoltán, Budapest VIII. ker., Szilgyetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerzhető be az eredeti minőség.